

MARIJAMPOLĖS APYLINKĖS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Kauno g. 8, 68505 Marijampolė,
tel. (8 343) 94 093, faks. (8 343) 56 867, el. p. marijampoles.apylinkes@teismas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191446312

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2020 m. rugsėjo 29 d. Nr. *9RV-156*
Marijampolė

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimo Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės patvirtinimo“ 7 punktu ir atsižvelgiant į Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, Marijampolės apylinkės teisme buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas ir parengta motyvuota išvada.

Buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės ir veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymas ir vertinimas nuo 2019 m. III ketvirčio pradžios iki 2020 m. II ketvirčio pabaigos.

Marijampolės apylinkės teismo veiklos sričių vertinimą, siekiant nustatyti korupcijos pasireiškimo teisme tikimybę, atliko Marijampolės apylinkės teismo pirmininko 2018 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 1RV-52 sudaryta ir 2019 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. 1RV-71 pakeista antikorpucinė komisija šios sudėties: komisijos pirmininkė – teismo kanclerė Dovilė Pangonytė, komisijos nariai – teisėjo padėjėja Vilija Bačkierienė ir teisėjo padėjėja Virginija Melienė (toliau – komisija).

Komisija vertino korupcijos pasireiškimo tikimybę šiose teismo veiklos srityse: bylų skirstymo naudojantis LITEKO, darbo su įslaptinta informacija, susipažinimo su išnagrinėtų bylų procesiniais dokumentais, bylos kopijų ar įrašų darymas, asmenų, kurie nėra bylos dalyviai.

Korupcijos tikimybės nustatymo analizė atlikta taikant dokumentų analizės metodą, pasirinktos sritys buvo vertinamos analizuojant ir tiriant teismo vidaus dokumentus ir darbo organizavimo bei kontrolės procedūras.

Dėl bylų skirstymo naudojantis LITEKO

Vertinant šią teismo veiklos sritį nustatyta, kad Marijampolės apylinkės teisme bylų paskirstymo teisėjams tvarka, siekiant minimizuoti korupcijos rizikos veiksnius, yra detaliam reglamentuojama vidaus teisės aktais. Siekiant sklandžiai įgyvendinti kasdienės teismo funkcijas, teismo vidaus teisės aktai, reglamentuojantys bylų paskirstymą teisėjams, peržiūrėti ir keičiami atsižvelgiant į bylų skirstymo tvarką reglamentuojančių teisės aktų pasikeitimus.

Iki 2020 m. kovo 1 d. galiojo Marijampolės apylinkės teismo pirmininko 2019 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. 1RV-33 patvirtintos Bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir

teisėjų kolegijų sudarymo taisyklės (su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

Nuo 2020 m. kovo 1 d. pradėjo galioti Marijampolės apylinkės teismo pirmininko 2020 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1RV-15 „Dėl bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklės (toliau – Taisyklės). Jos reglamentuoja kompiuterinės programos naudojimą automatizuotai skirstant bylas Marijampolės apylinkės teismo teisėjams (toliau – Bylų skirstymas). Taisyklės parengtos vadovaujantis Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2) patvirtintu Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašu (toliau – Aprašas). Bylos teisėjams skirstomos ir teisėjų kolegijos sudaromos vadovaujantis teismo ir teisėjų veiklos nepriklausomumo, nešališkumo, sąžiningumo ir skaidrumo principais, siekiant bylų nagrinėjimo operatyvumo ir profesionalumo. Taikant šiuos principus atsižvelgiama į teismo veiklos darbo organizavimo tvarką, teisėjų darbo krūvį ir darbo grafiką, užtikrinant proceso šalių ir proceso dalyvių teisę į nepriklausomą bei nešališką teismą.

Bylas, naudojantis Moduliu, skirsto teismo pirmininko ar teismo pirmininko pavaduotojo įsakymu paskirtas įgaliotas asmuo Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmuose (toliau – bylas skirstantis asmuo), išskyrus atvejus, kai byla budinčiam teisėjui paskiriama automatinio būdu (IBPS). Visus su bylų, kurių medžiaga ar jos dalis yra nevieša, skirstymu susijusius veiksmus atlieka bylas skirstantis asmuo Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmuose. Bylas skirstančiam asmeniui nesant Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmuose, bylas skirsto teismo pirmininko ar teismo pirmininko pavaduotojo įsakymu paskirtas kitas įgaliotas asmuo (Taisyklių 5 punktas).

Iki 2020 m. sausio 2 d. vadovaujantis Bylų skirstymo modulių, pagal teismo pirmininko 2018 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. 1RV-21 „Dėl pavedimo skirstyti bylas“ Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmuose bylas skirstė Teismo raštinės skyriaus vedėja, jai nesant dėl atostogų, ligos, komandiruočių ar kitų priežasčių, ją vadavo Teismo raštinės skyriaus poskyrio vyresnysis specialistas. Šakių, Jurbarko ir Vilkaviškio rūmuose bylas skirstė raštinės skyriaus poskyrio vedėjai, jiems nesant dėl atostogų, ligos, komandiruočių ar kitų priežasčių, juos vadavo Teismo raštinės skyriaus poskyrio vyresnieji specialistai.

Nuo 2020 m. sausio 2 d. įsigaliojo Marijampolės apylinkės teismo pirmininko 2019 m. gruodžio 17 d. įsakymas Nr. 1RV-129 „Dėl pavedimo skirstyti bylas“, kuriuo pavesta Teismo raštinės skyriaus vedėjui skirstyti bylas Marijampolės apylinkės teismo teisėjams bylas, naudojantis LITEKO bylų skirstymo modulių, jam nesant darbe dėl svarbių priežasčių, jį vaduoja Teismo raštinės skyriaus patarėjas. Teismo raštinės skyriaus patarėjui, rūmuose Teismo raštinės skyriaus biurų vedėjams pavesta suvesti duomenis į LITEKO bylų skirstymo modulį bei apie tai informuoti bylas skirstantį asmenį. Dėl pateisinamų priežasčių nesant darbe, Teismo raštinės skyriaus patarėja pavaduoja Teismo raštinės skyriaus vedėją, rūmuose skyriaus biurų vedėjus vaduoja vyresnieji specialistai.

Atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 31 d. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos laikotarpiu nuo 2019 m. balandžio 9 d. iki 2019 m. liepos 11 d. atliktos korupcijos rizikos analizę ir joje teikiamas rekomendacijas teismams bylų paskirstymo teisėjams srityje, į Nacionalinės teismų administracijos rekomendacijas atskirti duomenų suvedėjo, bylų skirstytojo ir kontroliuojančio asmens roles, Marijampolės apylinkės teismo pirmininkas 2020 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 1RV-17 „Dėl pavedimo įvesti pirminius duomenis ir paskirstyti bylas“ pavedė į LITEKO bylų skirstymo modulį Marijampolės rūmuose Teismo administracijos sekretoriui suvesti duomenis apie teisėjų komandiruočių laikotarpius, duomenis apie nustatytas teisėjų specializacijas ir teisėjų suskirstymą į grupes, duomenis apie teisėjo darbo krūvio mažinimo išraišką procentais, vyriausiajam specialistui suvesti duomenis apie teisėjų atostogų laikotarpius ir kitas teisėtas nebuvimo darbe priežastis, Vilkaviškio, Šakių ir Jurbarko rūmuose minėtus duomenis suvesti Teismo raštinės skyriaus biurų vedėjams, jiems dėl pateisinamų priežasčių nesant darbe, juos pavaduoja vyresnieji specialistai. Apie suvestus duomenis paskirti atsakingi darbuotojai įpareigoti informuoti bylas skirstančius asmenis. Šiuo įsakymu pavesta Teismo raštinės skyriaus vedėjui ir Teismo raštinės skyriaus patarėjui skirstyti Marijampolės apylinkės teismo teisėjams bylas, naudojantis LITEKO bylų skirstymo modulių.

Nustatyta, kad Marijampolės apylinkės teismo pirmininkas, siekdamas užtikrinti tinkamą Bylų paskirstymo teisėjams tvarkos laikymąsi, papildomas kontrolės procedūras yra nustatęs 2020 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 1RV-18 (Marijampolės apylinkės teismo pirmininko 2020 m. kovo 31 d. įsakymo Nr. 1RV-42 redakcija) patvirtintame Marijampolės apylinkės teismo 2020 metų organizacinės veiklos priežiūros plane, kurio 3.6 punktu pavesta Šakių rūmų teisėjo padėjėjui 2020 m. rugsėjo mėnesį atlikti bylų paskirstymo Marijampolės apylinkės teismo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo laikymosi kontrolę.

Nenustatyta, jog analizuojamu laikotarpiu Marijampolės apylinkės teisme vertinamoje srityje būtų padaryta arba galimai padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika, padarytas arba galimai padarytas kitas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas, o kaip jau minėta, bylų skirstymo teisėjams tvarka, teismo darbuotojų funkcijos, uždaviniai bei atsakomybė šioje srityje, taip pat vidaus kontrolės procedūros yra išsamiai reglamentuota Marijampolės apylinkės teismo vidaus teisės aktais.

Be to, Kauno apygardos teismas šiais metais atliko planinį kompleksinį Teismo administracinės veiklos patikrinimą (2020 m. liepos 22 d. Marijampolės apylinkės teismo planinio kompleksinio patikrinimo aktas Nr. V-15-59). Patikrinimo metu buvo atliktas ir bylų skirstymo tvarkos laikymosi 2019 m. sausio – 2020 m. kovo 31 d. laikotarpiu patikrinimas. Aktu nustatyta, kad šioje srityje reglamentuotos pakankamos procedūros, paskirti atsakingi asmenys už pirminių duomenis įvedimą į LITEKO, už bylų paskirstymą, nustatyti pavaduojantys asmenys (skirstančių asmenų nedarbingumo, atostogų, ir kt. neatvykimo atvejais).

Nustatyta, kad 2019 metais STT pirmą kartą teismuose atliko korupcijos rizikos analizę ir pasirinko vertinti būtent bylų paskirstymo teisėjams sritį. Išanalizavusi teismų veiklą organizuojant bylų paskirstymo teisėjams procedūrą ir atliekant jos kontrolę, STT nustatė, kad korupcijos rizika egzistuoja. Pagal STT nurodytas rekomendacijas, turėtų būti konstatuojama, kad bylų skirstymo teisėjams veiklos sritis atitinka Metodikos 12.6 punkte numatytą kriterijų – anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.

Atlikus analizuojamos teismo veiklos srities vertinimą ir įvertinus nurodytas aplinkybes, spręstina, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė Marijampolės apylinkės teisme bylų paskirstymo teisėjams tvarkos naudojantis Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO bylų skirstymo modulių srityje teisiniais instrumentais yra sumažinta iki minimalaus lygio ir gali būti pažeista tik esant nesąžiningiems atsakingų darbuotojų veiksams. Teisme nenustatyta, kad bylas skirstantis asmuo sudarytų sąlygas skirti bylą konkrečiam teisėjui. Atsižvelgiant į tai, jog šioje teismo veiklos srityje reglamentuotos pakankamos procedūros, paskirti atsakingi asmenys, darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje teismo veiklos srityje yra labai maža, tačiau sutinkamai su STT rekomendacijomis, bylų paskirstymo teisėjams veiklos sritis atitinka Metodikos 12.6 punkto kriterijų. Nors pagal paminėtą punktą didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė analizuojamoje teismo veiklos srityje egzistuoja, tačiau esamomis priemonėmis rizika tinkamai suvaldyta.

Dėl darbo su įslaptinta informacija

Teismas savo veikloje naudoja valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančią informaciją, žymimą slaptumo žyma „Riboto naudojimo“. Teisme organizuojant ir įgyvendinant darbą su įslaptinta informacija vadovaujamas Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapties įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 820 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapties įgyvendinimo“ bei kitais teisės aktais.

Vadovaujantis Teisėjų tarybos 2018 m. gruodžio 14 d. nutarimu Nr. 13P-146-(7.1.2) „Dėl Teisėjų tarybos 2013 m. kovo 14 d. nutarimo Nr. 13P-22-(7.1.2) „Dėl pavyzdinių teisės aktų, reglamentuojančių įslaptintos informacijos administravimą ir fizinę apsaugą teismuose, patvirtinimo“ pakeitimo“ pavyzdinio įslaptintos informacijos fizinės apsaugos procedūrų aprašo reikalavimais, Teismo pirmininko 2019 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. ĮS-4 „Dėl detalios įslaptintos informacijos, susijusios su Marijampolės apylinkės teismo vykdoma veikla, sąrašo patvirtinimo“, patvirtintas detalus įslaptintos informacijos, susijusios su Teismo vykdoma veikla, sąrašas, kuriame nustatytos įslaptintos informacijos slaptumo žymos ir įslaptinimo terminai. Su sąrašu supažindinti atsakingi už įslaptintos informacijos administravimą, apsaugą ir kontrolę, darbuotojai.

Teismo pirmininko 2019 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. ĮS-2 „Dėl atsakingų asmenų paskyrimo organizuojant ir įgyvendinant įslaptintos informacijos administravimą, apsaugą ir kontrolę“, Teisme

įslaptintai informacijai organizuoti ir tvarkyti paskirti atsakingi asmenys: už įslaptintos informacijos apsaugą personalo patikimumo srityje – Teismo raštinės skyriaus patarėjas, jo nesant pavaduoja Raštinės skyriaus vedėjas, jo nesant – Informacinių technologijų skyriaus vedėjas; už įslaptintos informacijos apsaugą informacijos administravimo srityje – Teismo raštinės skyriaus patarėjas, jo nesant pavaduoja Raštinės skyriaus vedėjas, jo nesant – Informacinių technologijų skyriaus vedėjas; už įslaptintos informacijos apsaugą informacijos administravimo srityje vykdant funkcijas numatytas įslaptintai informacijai įrašyti - Informacinių technologijų skyriaus vedėjas, jo nesant pavaduoja Teismo raštinės skyriaus patarėjas, jo nesant – Teismo raštinės skyriaus vedėjas; už įslaptintos informacijos fizinę apsaugą ir kontrolę – Informacinių technologijų skyriaus vedėjas, jo nesant pavaduoja Raštinės skyriaus patarėjas, jo nesant – Raštinės skyriaus vedėjas; nurodytu įsakymu Teismo raštinės skyriaus patarėjui pavesta vykdyti ir specialiosios ekspertų komisijos funkcijas, jo nesant šias funkcijas vykdo Raštinės skyriaus vedėjas, jo nesant – Informacinių technologijų skyriaus vedėjas.

Teismo pirmininko 2020 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. ĮS-3 „Dėl pareigybių, kurias einantiems asmenims reikalinga teisė dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, sąrašo patvirtinimo“, patvirtintas pareigybių, kurias einantiems asmenims reikalinga teisė dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, sąrašas. Teismo darbuotojų, pretenduojančių gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, tikrinimo, leidimų išdavimo, įforminimo, saugojimo, panaikinimo bei rašytinių pasižadėjimų saugoti įslaptinta informaciją saugojimo tvarką reguliuoja aprašas, patvirtintas Teismo pirmininko 2018 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. ĮS-9 „Dėl Marijampolės apylinkės teismo darbuotojų, pretenduojančių gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, tikrinimo, leidimų išdavimo, įforminimo, saugojimo, panaikinimo bei rašytinių pasižadėjimų saugoti įslaptinta informaciją saugojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Teisme yra nustatyta Teismo darbuotojų, kuriems patikėta įslaptinta informacija arba kurių darbas susijęs su įslaptintos informacijos naudojimu ir apsauga, susipažinimo su įstatymų nustatyta atsakomybe už neteisėtą disponavimą įslaptinta informacija, įslaptintos informacijos atskleidimą, praradimą ar kitokią neteisėtą įgijimą bei įslaptintos informacijos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais tvarka (Teismo pirmininko 2018 m. rugsėjo 10 d. įsakymas Nr. ĮS-10 „Dėl Marijampolės apylinkės teismo darbuotojų, kuriems išduoti leidimai dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, supažindinimo su teisės aktų, reglamentuojančių įslaptintos informacijos apsaugos reikalavimus bei numatančių atsakomybę už neteisėtą disponavimą įslaptinta informacija, tokios informacijos atskleidimą, praradimą, pagrobimą ar neteisėtą įgijimą tvarkos aprašo patvirtinimo“).

Teisės dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“ suteikimo procedūras ir tokios teisės panaikinimą reglamentuoja Marijampolės apylinkės teismo pirmininko 2018 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. ĮS-11 „Dėl teisės dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“ suteikimo Marijampolės apylinkės teisme tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Teisės dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“ suteikimo teisme tvarkos aprašas. Šis aprašas taikomas Teismo darbuotojams pretenduojantiems gauti teisę dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima „Riboto naudojimo“ arba jau turintiems tokią teisę.

Su įslaptinta informacija dirbama tam skirtoje patalpoje (kabinetas Nr. 240), kuriai Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas 2017 m. liepos 27 d. yra išdavęs pažymėjimą, patvirtinantį, kad įvertintos patalpos atitinka fizinės apsaugos reikalavimus ir jose galima dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija ar tokią informaciją saugoti. Teismo pirmininko 2017 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1RV-38 „Dėl Marijampolės rajono apylinkės teismo patalpų paskirstymo į saugumo zoną plano patvirtinimo“ patalpos suskirstytos į saugumo zonas, į jas patekti gali tik atsakingi/ar su įslaptinta informacija dirbantys asmenys.

Teismo pirmininko 2018 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. ĮS-7 „Dėl įslaptintos informacijos, saugomos Marijampolės apylinkės teisme, evakuacijos arba sunaikinimo plano karo, nepaprastosios padėties ar ekstremaliųjų situacijų atveju plano patvirtinimo“ yra patvirtintas įslaptintos informacijos, saugomos teisme, evakuacijos arba sunaikinimo planas karo, nepaprastosios padėties ar ekstremaliųjų situacijų planas bei paskirti atsakingi asmenys už įslaptintos dokumentacijos (Teismo raštinės

skyriaus patarėjas) ir už laikmenų su įslaptinta informacija evakuacijos ar naikinimo (Informacinių technologijų skyriaus vedėjas) veiksmų organizavimą.

Teismo įslaptintos informacijos ryšių ir informacinę sistemą, kuria apdorojama ir (arba) kuria perduodama įslaptinta informacija reglamentuoja Teismo įslaptintos informacijos ryšių ir informacinės sistemos nuostatai (Marijampolės apylinkės teismo 2019 m. gegužės 10 d. įsakymas Nr. ĮS-5 „Dėl Marijampolės apylinkės teismo įslaptintos informacijos ryšių ir informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“). Nacionalinio kibernetinio saugumo centro prie Krašto apsaugos ministerijos 2019 m. lapkričio 11 d. sprendimu Nr. (4.18) 79ADA-56 „Dėl leidimo naudoti įslaptintos informacijos ryšių ir informacinę sistemą išdavimo“, 2019 m. lapkričio 11 d. išduotas leidimas naudoti įslaptintos informacijos ryšių ir informacinę sistemą Nr. 79ADA-61.

Už įslaptintos informacijos apsaugą organizuojant įslaptintos informacijos ryšių ir informacinės sistemos apsaugą (toliau – ĮIRIS) paskirtas atsakingas asmuo – Informacinių technologijų skyriaus vedėjas, jo nesant Teismo raštinės skyriaus patarėjas, nesant patarėjo – Raštinės skyriaus vedėjas (Teismo pirmininko 2019 m. gegužės 10 d. įsakymas Nr. ĮS-6 „Dėl atsakingų asmenų už įslaptintos informacijos ryšių ir informacinių sistemų apsaugą Marijampolės apylinkės teisme paskyrimo“), Teismo ĮIRIS saugos įgaliotiniu paskirtas Teismo raštinės skyriaus patarėjas, saugos įgaliotinio pavaduotojas – Raštinės skyriaus vedėjas, Teismo ĮIRIS administratoriumi – Informacinių technologijų skyriaus vedėjas, jo pavaduotoju – Teismo administracijos sekretorius (Teismo pirmininko 2019 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. ĮS-11 „Dėl Marijampolės apylinkės teismo įslaptintos informacijos ryšių ir informacinių sistemų saugos įgaliotinio, administratoriaus ir jų pavaduotojų skyrimo“).

Teisme patvirtinti Įslaptintos informacijos ryšių ir informacinių sistemų specifinių saugumo reikalavimų ir Teismo ĮIRIS saugumo valdymo procedūrų aprašai (Teismo pirmininko 2019 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. ĮS-13 RN „Dėl Marijampolės apylinkės teismo ĮIRIS specifinių saugumo reikalavimų aprašo ir Marijampolės apylinkės teismo ĮIRIS saugumo valdymo procedūrų aprašo patvirtinimo“), teismo ĮIRIS naudojamos techninės ir programinės įrangos bei teismo ĮIRIS naudotojų sąrašai (Teismo pirmininko 2019 m. spalio 1 d. įsakymas Nr. ĮS-14 RN „Dėl Marijampolės apylinkės teismo įslaptintos informacijos ryšių ir informacinės sistemos (ĮIRIS) naudojamos techninės ir programinės įrangos sąrašo, teismo ĮIRIS naudotojų sąrašo patvirtinimo“).

Pagal Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 6 punktą, valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimas sudaro pagrindą priskirti įstaigos veiklą prie tokių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė (Metodikos 12.5 punktas). Tačiau ši teismo veiklos sritis išsamiai reglamentuota, nustatyta darbuotojų asmeninė atsakomybė, atsižvelgiant į tai, kad su įslaptinta informacija gali susipažinti tik atsitinkamus leidimus turintys Teismo darbuotojai, įslaptinta informacija asmenims perduodama tik pasirašytinai (tai leidžia nustatyti su įslaptinta informacija susipažinusius asmenis), su ja dirbama tik įvertintose patalpose, vertinamuoju laikotarpiu nėra nustatyta įslaptintos informacijos administravimo, saugojimo, gabenimo pažeidimų, Teisme nenustatyta įslaptintos informacijos praradimo ar neteisėto atskleidimo atvejų. Esama tvarka leidžia užtikrinti, kad teismo darbuotojai negalėtų neteisėtai disponuoti įslaptinta informacija.

Dėl susipažinimo su išnagrinėtų bylų procesiniais dokumentais, bylos kopijų ar įrašų darymas, asmenų, kurie nėra bylos dalyviai.

Susipažinimo su nagrinėjamų ir išnagrinėtų bylų medžiaga, kopijų darymo ir apmokėjimo už jas tvarką Teisme nustato *Susipažinimo su bylų medžiaga, kopijų darymo bei apmokėjimo teisme taisyklės*, patvirtintos Marijampolės apylinkės teismo pirmininko 2018 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 1RV-55.

Susipažinti su bylų medžiaga ir gauti bylos medžiagos kopijas turi teisę dalyvaujantys byloje asmenys ir jų atstovai. Su bylų medžiaga susipažįstama tam skirtose Teismo rūmų patalpose.

Asmenys, nedalyvavę bylos nagrinėjime, bet gavę bylą nagrinėjusio teisėjo (jo nesant – Teismo pirmininko ar Teismo pirmininko pavaduotojo) leidimą, taip pat turi teisę susipažinti su vieša išnagrinėtų bylų medžiaga, pasidaryti sava įranga nemokamai ar už užmokestį gauti viešos bylos medžiagos kopijas (pateikę motyvuotą prašymą, pagrindžiantį teisėtą interesą gauti šią informaciją)

tik po to, kai Teismo sprendimas, kuriuo užbaigiamas procesas, įsiteisėja (pasibaigia apskundimo kasacine tvarka terminas).

Su įslaptinta informacija, esančia byloje, turi teisę susipažinti tik atitinkamus leidimus dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija turintys asmenys, kuriems vykdant tarnybines pareigas reikalinga susipažinti su įslaptinta informacija.

Asmuo, pageidaujantis susipažinti su bylos medžiaga, gauti jos kopijas, pateikia Teismo raštinės darbuotojui nustatytos formos prašymą konkrečiai bylai. Kai kreipiasi atstovas, jis pateikia ir atstovavimą patvirtinantį dokumentą (įgaliojimą, atstovavimo sutartį ar kita), jei tokio dokumento nėra byloje. Teismo raštinės darbuotojas byloje gautus ar perduotus prašymus nustatyta tvarka registruoja Gautų dokumentų registre DOK Lietuvos teismų informacinėje sistemoje.

Prašymas leisti susipažinti su išnagrinėtos bylos medžiaga išsprendžiamas ne vėliau kaip per 2 (dvi) darbo dienas nuo prašymo gavimo Teisme dienos. Jei prašymas netenkinamas, rezoliucijoje nurodomos priežastys. Atsisakyti leisti susipažinti su bylos medžiaga, gauti bylos medžiagos kopijas galima, jeigu: 1) nenurodyti visi prašymo duomenys (pageidaujančio susipažinti su bylos medžiaga vardas ir pavardė, gyvenamoji vieta, asmens kodas, konkreti byla (konkrečios bylos), su kuria (kuriomis) asmuo pageidauja susipažinti, ir susipažinimo su bylos medžiaga tikslas); 2) bylos medžiaga, su kuria asmuo nori susipažinti, yra nevieša arba susipažinimas su ja yra ribojamas; 3) asmuo piktnaudžiauja savo teise susipažinti su bylos medžiaga; 4) nėra galimybės uždengti byloje esančios informacijos, su kuria asmuo negali susipažinti, tokiu būdu, kad asmuo galėtų susipažinti su jį dominančia informacija kartu nesužinodamas minėtos riboto naudojimo informacijos, arba jeigu bylos medžiagos uždengimas pareikalautų neproporcingų pastangų ir (ar) išlaidų, arba jeigu bylos medžiagos uždengimas, siekiant tinkamai apsaugoti riboto naudojimo informaciją, gadintų bylos medžiagą. Asmeniui prašant, gali būti išduodamas pareiškėją dominančios bylos medžiagos išrašas be riboto naudojimo informacijos; 5) pateikus asmeniui susipažinti bylos medžiagą, būtų pažeista byloje dalyvavusių asmenų teisė į privatų gyvenimą, siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą; 6) byla negali būti pateikta asmeniui susipažinti (pateikta susipažinti kitam asmeniui, negrąžinta iš aukštesnės instancijos teismo, išsiųsta teisėsaugos institucijoms, techninės kliūtys ir kt.); 7) egzistuoja kiti svarbūs teisiniai pagrindai, pateisinantys asmens teisės susipažinti su byla ar gauti jos kopijas ribojimą (pvz., pripažįstama, kad pareiškėjo nurodytas susipažinimo tikslas nėra pakankamas / pagrįstas).

Atsisakymas asmenims, kurie nėra bylos nagrinėjimo dalyviai, leisti susipažinti su bylos medžiaga, gauti bylos medžiagos kopijas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos teismų įstatyme bei Administravimo teismuose nuostatuose nustatyta tvarka.

Priėmus sprendimą leisti susipažinti su bylos medžiaga, ne vėliau kaip kitą darbo dieną (didelės apimties bylose ne vėliau kaip per 3 darbo dienas) Teismo raštinės (Teismo archyvo skyriaus darbuotojas, jei byla išnagrinėta arba perduota į archyvą) darbuotojas telefonu arba elektroniniu paštu (jei šie duomenys nurodyti prašyme) informuoja pareiškėją apie galimybę susipažinti su byla ir pateikia bylą susipažinti. Kai kopijos daromos Teismo įranga, pinigų sumą, kurią reikia sumokėti už kopijas, apskaičiuoja ir į prašymą įrašo Teismo darbuotojas, užtikrinantis susipažinimo su bylomis patalpos tvarką, arba Teismo darbuotojas, organizuojantis kopijų tvirtinimą. Jis į prašymą taip pat įrašo ir apmokėjimą už kopijas patvirtinančio dokumento datą bei numerį. Atsiskaityti už dokumentų kopijų darymą ir kitas paslaugas galima banko pavedimu. Bylos dokumentų kopijas paruošęs Teismo darbuotojas pateikia asmeniui informaciją apie apmokėjimą, nuroydamas sumą ir sąskaitos numerį. Dokumentų kopijos asmeniui atiduodamos tik tuomet, kai už jas yra visiškai atsiskaitoma, t. y. vyresniajam patarėjui (vyriausiajam buhalterii) patikrinus Teismo atsiskaitomąją sąskaitą arba asmeniui pateikiant apmokėjimo nurodymą.

(Ne)dalyvaujančių byloje asmenų ar proceso dalyvių prašymas po susipažinimo su bylos medžiaga ir / arba bylos medžiagos kopijų išdavimo įsiuvamas į bylą, elektroninėje teismo proceso byloje – suskaitmeninto prašymo patvirtinta kopija įkeliama į LITEKO sistemą.

Mokslinius tyrimus atliekantiems asmenims leidžiama susipažinti su bylų medžiaga, atitinkančia jų tyrinėjimo temą bei gavę bylą nagrinėjusio teisėjo (jo nesant- Teismo pirmininko ar Teismo pirmininko pavaduotojo) leidimą. Šiems asmenims pasirašytinai išaiškinama, kad susipažinimo su bylomis metu jų sužinoti asmens duomenys ir kita teisės aktų saugoma informacija mokslinių tyrimų rezultatuose, moksliniuose darbuose, monografijose ir pan. turi būti pakeista taip,

kad būtų negalima nustatyti asmenų tapatybės duomenų, kitos saugotinos informacijos turinio ir kad šie duomenys bei informacija negali būti panaudota kitiems (ne tyrimo) tikslams.

Teismo Marijampolės rūmuose susipažinimą su bylų medžiaga organizuoja Teismo raštinės skyriaus specialistai, o kituose Teismo rūmuose (raštinės biuruose) – vyresnieji specialistai. Kopijas iš susipažįstamų bylų rengia neišnagrinėtose bylose Teismo posėdžių sekretorius, o išnagrinėtose – raštinės specialistas.

Vertinant šią sritį korupcijos pasireiškimo tikimybės požiūriu, nustatyta, kad susipažinimas asmenų, kurie nėra bylos dalyviai, su bylos medžiaga, organizavimas teisme yra detaliam reglamentuotas, sprendimų, kurie nesusiję su teisingumo vykdymu, kuriems nereikia kitos valstybės įstaigos patvirtinimo, nepriimama, nenaudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija, anksčiau veiklos trūkumų nustatyta nebuvo, kitų korupcijos rizikos veiksnių nenustatyta, korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ir teisės pažeidimų nepadaryta. Atsižvelgiant į tai, nustatyta, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje srityje yra labai maža ir neatitinka nei vieno iš Metodikos 12.1-12.7 punktuose numatytų kriterijų požymių.

IŠVADOS:

1. Analizuojamu laikotarpiu vertinamos veiklos sritys buvo pakankamai išsamiai reglamentuotos, vidaus teisės aktai atitiko įstatymų ir jų įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus bei užtikrino jų tinkamą įgyvendinimą, teismo darbuotojų pareigos ir atsakomybė, darbo organizavimo ir kontrolės funkcijos paskirstytos taip, kad būtų sumažinta klaidų ir korupcijos pasireiškimo tikimybė, racionalus užduočių tarp atskirų padalinių bei teismo darbuotojų paskirstymas užtikrino analizuotų veiklos sričių stabilumą, patikimumą ir skaidrumą.

2. Susipažinimo su išnagrinėtų bylų procesiniais dokumentais, bylos kopijų ar įrašų darymas, asmenų, kurie nėra bylos dalyviai veiklos srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje srityje yra labai maža, neatitinka nei vieno iš Metodikos 12.1-12.7 punktuose numatytų kriterijų požymių, todėl didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje teismo veiklos srityje neegzistuoja.

3. Bylų skirstymo naudojantis LITEKO (Metodikos 12.6 punktas) ir darbo su įslaptinta informacija veiklos srityse (Metodikos 12.5 punktas), nors ir egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, tačiau realiai vykdoma teismo veikla prielaidų pasireikšti korupcijai nesudaro. Korupcijos pasireiškimo tikimybės rizika šiose teismo srityse tinkamai valdoma.

SIŪLYMAI:

1. Toliau imtis visų įmanomų prevencinių ir kontrolės priemonių, užtikrinančių Teisėjų etikos kodekso laikymąsi ir aukštą teismo personalo profesinę kultūrą.

2. Peržiūrėti ir, esant poreikiui, tobulinti Teismo vidaus teisės aktus.

3. Organizuoti teisme apklausą apie toleranciją korupcijai.

4. Organizuoti teisme mokymus, seminarus apie korupciją.

Teismo pirmininko pavaduotoja

Ingrida Navickienė